

Vážená pani
Martina Mitická
riaditeľka Mestského kultúrneho
a informačného centra (MKIC)
Hlavná 1/24
900 31 Stupava

Vážená pani Mitická,

v liste z 20. marca 2017 ste požiadali Tlačovú radu SR o odborné posúdenie Štatútu Stupavských novín (schválený mestským zastupiteľstvom 9. februára 2017) a o stanovisko k mimoriadnemu, neredakčnému vydaniu Stupavských novín. S kolegami v Tlačovej rade SR (ďalej Rada) sme sa pozreli na dostupné materiály, ktoré sa týkajú tohto okruhu problémov a usúdili sme, že tu ide o dôsledok stretu dvoch odlišných koncepcií riadenia mestských novín medzi doterajším vydavateľom MKIC a skupinou poslancov mestského zastupiteľstva v Stupave.

Jeden zo zdrojov problémov je, že spomínaná skupina poslancov vystupuje ako celé mestské zastupiteľstvo. Áno, tvorí väčšinu v zastupiteľstve, ale to jej nedáva právo nerešpektovať ostatných poslancov. Netradičným spôsobom, ako sami uvádzajú „na podnet a v réžii Mestského zastupiteľstva v Stupave“, vydali osobitné číslo novín bez ich vydavateľa, bez ich redakcie ale s rovnakým názvom Stupavské noviny a v podstate s totožnou grafickou podobou. Je to samozrejme v rozpore s úradnou registráciou novín v zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a ide teda o porušenie zákonného postupu.

A nielen to, ale celým obsahom porušujú to, čo predovšetkým vytýkajú Stupavským novinám, čiže nedávajú priestor reagovať na svoje tvrdenia a tým podávajú smutné svedectvo o svojej „nezávislosti“ a vzťahu k zásade vyváženosti a objektivity uverejňovaných informácií, ku ktorej sa hlásia v nimi navrhnutom a schválenom štatúte mestských novín (Tretia hlava, § 7 Práva a povinnosti redakčnej rady, ods. 4).

Rada nebude a nemôže vstupovať do sporov okolo prístupu k riešeniu jednotlivých sociálnych a hospodárskych problémov mesta. Nie je v jej právomoci a možnostiach posudzovať tieto veci, ktoré súvisia s odbornosťou, schopnosťami a vôľou zúčastnených strán v meste nájsť riešenia v prospech dobrého života občanov. Nie je to napokon ani úloha Rady.

Pokiaľ však ide o sporný štatút mestských novín „Stupavské noviny“ a Internú smernicu č. 1/2016 pre vydávanie periodickej tlače vydávanej MKIC v Stupave, máme čo povedať. Predovšetkým sa oba dokumenty najmä v úvodnej časti prekrývajú, ale v niektorých častiach sa veľmi rozlišujú a je to predovšetkým

v koncepcii redakčnej rady. Bližšie k reálnym potrebám a realite pri výrobe novín je interná smernica MKIC.

Vytvorenie a postavenie redakčnej rady v periodikách, nie je zákonom predpísané alebo upravené. Je na vôli vydavateľa, či redakčnú radu utvorí alebo nie. A keď už áno, tak je to spravidla poradný, konzultatívny orgán vydavateľa a samotného periodika, ktorý sa zaoberá jeho koncepciou, ale nejde o riadiaci orgán, ako je to v prípade stupavského štatútu mestských novín. Podľa neho je redakčná rada všemocná až po „rozhodovanie o distribúcii novín“, čo by sa pri trochu zlomyselnosti mohlo doviest do absurdnosti, že jej členovia budú mať určené, že koľko výtlačkov umiestnia do tej ktorej schránky. Keď už nič iné, odporúčali by sme zmeniť formuláciu § 7, ods. 16 „Členovia reakčnej rady **používajú** pri výkone svojej činnosti ochranu podľa platných predpisov...“ Slovo „používajú“ je v tomto kontexte nenáležitité – niektorí čitatelia štatútu by si to mohli vysvedčiť napr. ako používanie antikoncepčných prostriedkov. Navrhujeme zmeniť na „**požívajú**“, čo zrejme aj autori mali na mysli.

Tvorcovia štatútu našli pri koncipovaní pozície a poslanie redakčnej rady veľa príkladov v iných regionálnych, najmä mestských novinách na Slovensku, ako sme si to pri skúmaní tohto prístupu zistili. Dovoľme si však vysloviť názor, že tadiaľ vedia práve cesta „do pekiel“, hoci sa to na začiatku vždy zastiera vzletnými slovami o „zaručení slobody prejavu, slova a tlače“ s cieľom „objektívne a vyvážené informovať obyvateľov mesta o dianí v meste“. V štvrtej hlave štatútu § 10, ods. 2 sa o. i. hovorí, že mesačník Stupavské noviny „sú otvorenou názorovou platformou a spĺňajú kritéria vyváženosti, objektivity a plurality“. Ale už o niekoľko riadkov ďalej v ods. 6 sa hovorí, že „mestské noviny uverejňujú výhradne informácie o činnosti primátora, mestského zastupiteľstva, poslancov...“ Prepáčte, kde zostala „otvorená názorová platforma“? Navyše, keď sa v ods. 5 rovnakého paragrafu zdôrazňuje, že „noviny si budú udržiavať spravodajský charakter, v menšej miere budú uverejňovať komentáre a stanoviská“. A ty občan, vyber si čo chceš, aj tak rozhodne redakčná rada.

Autor rozsiahleho článku „Hystéria okolo konca Stupavských novín“ v takpovediac pirátskom mimoriadnom vydaní týchto novín si správne prečítal na webovej stránke Transparency International Slovakia, že veľkou bolesťou „lokálnych médií, najmä novín na Slovensku je skutočnosť, že sú často zneužívané na propagáciu vládnucej politickej reprezentácie, čo sa prejavuje cenzúrou, nevyváženým a neobjektívnym informovaním“. Len už zabudol uviesť, že doterajšie Stupavské noviny sa skôr vyznačujú opakom tohto javu – v hodnotení 100 mestských novín na Slovensku, ktoré robil práve Transparency International Slovakia, sú Stupavské noviny medzi prvými desiatimi najlepšími, na siedmom mieste. Pán poslanec JUDr. Štefan Haulík, autor spomínaného článku, ich na jednom mieste v ňom dokonca pochválil.

Preto je nepochopiteľné, že už druhýkrát schválený štatút (vd'aka prelomeniu primátorovno veta) úplne neguje doterajšiu osvedčenú prax s dôležitou úlohu redakcie – postavenie a úlohy, práva a povinnosti zodpovedného redaktora

a redaktora, tak ako tom hovorí aj Interná smernica č. 1/2016...MKIC. Ved' takto vedené a redigované noviny uverejnili v októbrovom čísle veľký článok pána Haulíka o novom štatúte mestských novín s kritikou dovtedajšieho spôsobu vytvárania novín. Naň odpovedal primátor mesta Roman Maroš v tom istom čísle iba niekoľkými riadkami.

Súčasťou tejto „stupavskej vojny“ sú ako obvyčajne financie – z dvoch návrhov rozpočtu na rok 2017 bol schválený nie pôvodný, ale narychlo pripravený návrh skupiny poslancov. Čitatelia ani riadneho, ani neredakčného vydania Stupavských novín sa však nedozvedeli, že koľko stojí vlastne výroba novín. Skupina poslancov tvrdí, že na noviny zostalo pre MKIC dosť prostriedkov a tvorcovia pôvodného rozpočtu tvrdia, že ich nie je dosť – MKIC v dôsledku nízkeho rozpočtu nie je v stave pokračovať vo vydavateľskej činnosti.

A tak sa vydávanie mesačníka Stupavských novín, ktoré určite neboli bez chýb, ale boli zväčša pozitívne hodnotené aj čitateľmi aj relevantnými nezávislými inštitúciami ako je to v prípade Transparency International Slovakia, sa v januári 2017 zastavilo. Čitatelia dostali na miesto nich vo februári do rúk propagandistický paškvil – akože inak - „pravdivé“ Stupavské noviny, ktoré môžeme označiť za pirátske. Ešte, že sa skupina poslancov, ktorá sa hrdí ich vydaním a presadila v mestskom zastupiteľstve štatút mestských novín Stupavské noviny, odvoláva v štatúte na novinárske etické kódexy Medzinárodnej federácie novinárov z roku 1954 a rezolúciu Parlamentného zhromaždenia Rady Európy z roku 1993. Stačilo by im všimnúť si aj slovenský Etický kódex novinára, ktorého pôvodná verzia vznikla niekoľko týždňov po revolučných novembrových zmenách na prelome rokov 1989 a 1990. Na jeho základe vznikla aj Tlačová rada Slovenskej republiky, ktorá sa vo svojej súčasnej činnosti riadi jeho novelizovaným textom platným od začiatku roku 2011.

Vážená pani Mitická v úcte k Vašej práci Vám teda posielame toto vyjadrenie Tlačovej rady Slovenskej republiky.

Asociácia na ochranu novinárskej etiky v Slovenskej republike
v Bratislave
S pozdravom
Július Lőrincz
predseda Tlačovej rady SR

V Bratislave, 12. apríla 2017